

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında
İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No - 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
Seneliği, posta ile 7.5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7.5 Dollar)
Abona ve ilan için İstanbul bürosuna
muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

—NIETSCHE—

Cilt: IV

Ankara, 4 Teşrinievvel, 1928

Sayı: 97

Musahabe

ŞEHİR İDARELERİ VE İÇTİMAİ TERBİYEMİZ

Şehircilik bir meslektir. Bir şehrin idaresi etraflı düşünüldüğü takdirde, fevkal'ade güç ve müz'icidir. Bu itibarla şehir idare etmek san'atı, alel'ade bir zekâ işi deyildir. Bir şehri idare edenin geniş ve etraflı kabiliyet ve zekâ sahibi olması lâzımdır.

Şehirlerin matluba movafık bir şekilde idaresi memlektin medeni ve içtimai terekkisine çok yardım eder. Hele bizim gibi yeni ve çok cezri inkılaplara sahne olan bir memlekette, şehirciliğin medenî ve içtimai ehemmiyeti çok daha büyüktür.

Şehirciliği, şehrin lağım işlerini hal etmekten, şehirde geniş ve bakımsız yollar açmaktan ve göze batan bir iki noktada yaldızlı iş görmekten ibaret ad edenler çok aldanırlar. Bir şehir, bütünlük halinde düşünölmeye ve bakılmaya muhtaçtır.

Hatta demokrat olan milletlerin şehirleri, fukara muhitlerinde, serseri ve canilerin oğrağı olan yerlerde daha ziyade itina görmelidir. Tenha karanlık ve dar sokaklar, kuytu ve korkunç yerler, mülevves ve loş meyhaneler feñalı ve fezahati körükleyen âmillerdir.

Şehirlerin bu gibi iptidaî hal-leri iyi ve faydalı olması ihtimali olan gençlere bir nevi « İctimai mezar » makamına geçer. Bir şehrin

iptidaî manzarası ve iptidaî hayatı şehir sakinlerinin medeniyet imtihanında iyi numara almasına kat'î surette manîdir.

Uzun muddet iptidaî bir şehirde yaşamak ve hayatını kazanmak mecburiyetinde olan bir insan Avrupada yetişmiş olsa dahi, ergeç şehrin hususiyetlerine intibak etmeye mecbur kalır. Avrupada yaşadığı müddetçe tahta kurusunun ve kaşınının ne olduğunu unutan, her gün muntazaman banyosunu alan, toz ve pislikten nefret eden ve her hususta muntazam çalışmayı itiyat etmiş olan bir kimse, iptidaî bir şehre dönünce ilk ayların müthiş râhatsızlığını müteakip, tedricen eski medeni hayat tarzını değiştirmek ve yeni iptidaî hayata uymak mecburiyetinde kalır.

Ben Avrupa sokaklarına tükürmeyi aklıma bile getirmem. Çünkü beni, yalnız insanların deyil, tükürdüğüm sokağın ve etrafındaki ağaçların bile tayip ettiğine zahip olurum. Halbuki burada sokak köşelerinde pislik meşherlerini görünce, tükürmek derhal fena bir şey olmaktan çıkar.

Demek oluyor ki medeni olmayan bir şehir halkı, kendiliğinden, iptidaî ve gayrimedenî bir takım itiyatların esiri olur. Halbuki insanlara iyi itiyatlar kazandırmak bir vazifedir. Bunu bir taraftan mek-

tebler tîmin etmeye çalışırken diğer taraftan şehirler kazandırmaya çalışmak mecburiyetindedir.

Avrupada bir konserde, bir sinema ve tiyatrodaki etrafınızdakileri taciz etmek imkânsızdır. Taciz edersek, muhakkak, halkın ve inzibat kuvvetlerinin hismine uğrarız. Bu gibi yerlerde, umumun menfaati, şahsî kaprislere hiç bir zaman feda edilemez. Filyaki Avrupa şehirlerinde «Çimenlere basmak yasaktır!.. falan yerde sigara içilmesi polisçe memnudur! falan saatten sonra çocukların şu ve bu gibi yerlerde bulundurulması şiddetle memnûdur!..» gibi kayıtlara çok ras geliyoruz. Dün için tabii ve zaruri ad edilen bu gibi memnuiyetlerin bu gün ancak şekli bir kimeti vardır. Zira umumun menfaatına tealluk eden bir şeyi hiç kimse, şahsî keyf ve hevesine alet etmeyi aklına getirmez.

Bir şehir halkına « Umumun menfaati her şeyin üstündedir! » zihniyetini ve şuurunu aşılacak ve bunu bir itiyat haline kalb etmek, şehir namına olduğu kadar, bilhassa memleket ve millet namına nihayetsiz derecede faydalıdır. Millî refah ve seadet bir azda bu prensipin umumîleşmesine bağlıdır. Umumun menfaatını gözetenler, aynı zamanda irade ve seciyelerini de kuvvetlendirir. Zira girdiğimiz ve

MATBUAT ARASINDA BİR HAFTA

غازى نيك مکتبی

تورکيه مکتبی ... ایکی آی وارکه مملکت خریطه سی ، باشند باشه ، بر مکتب حالی آلدی . بومکتبک طلبه سی ، هنوز أمکلمکه باشلایان چو جوقدن هر نفس آلیشده بر نایه داها یاشادیغه ممنون اولان اوموزلری چوکش اختیاره قادار ، بوتون بر وطن خلقیدر . بو وطنی غازی قورتاردی ، بو خلقی غازی یاشاتدی ، ینه عینی ربانی سبا عینی وطنی بر مکتب حاله کتیره رک حر و مستقل یاشاندینی خلقی یکپاره بر نور کتله سی یاغنه چالشیور و موفق اولویور .

عرب حرفلرینک ترکی موضوع بحث اولنجه قاج عالمک آلی قیریشمش ، قاج متحرک باشی دوشمیشدی . مملکتک اوزاق وایسسز دیارلری ، اوراده کی خلق کتله سی و معلملر ، بر چوقلریمزی ناصل اوزون اوزون دوشوندورمیشدی . اکثر مزده ملتک ذهنی تکاملنه قارشی کیزی و آچیق بر اعتماد سزلق واردی . صوک و امثالسز قهرمانک قطعی حرکتی کوستردی که هیچ کیمسه بو خلقک حقیقی عیارینی غازی قادار بیلیمه مشدر ، بیلیمه یور و بیله مزده ... غازی سویله دکن صوکرانه اولماز ؟ شیمیدی به قادار کلمش کچمش هانکی نینک سوزی غازی نیککی قادار وجد و استغراقله دیکلندی ؟ او سویلرکن بوتون بروطن ، معبد کی ، حرکتسز و سسز دیکلویور : اکر بوسویله ن سوزک مالی دوشمانه قارشی قیمیلد امقسه ملتی یزنده طومانک احتمالی یوقدر ، خایر ، بوسوز ، خلقک یکباشدن اوقوماسی و ثوکره نه سی ایسه هر کس بر مکتبیدر . چونکه اوشیمیدی به قادار نه یابیدی ده آئی اولمادی ونه سویله دی ده اوندن ده مکملنی بولق باشقه سنه نصیب اولدی ؟ بویله بر قدرتک اشارتنه منقاد اولق بر مملکت ایچین نه یوکسک بر مظهر بتدر . یکی حرفلرک حصوله کتیردیکی حرکت و هیجانی بالذات تدقیق ایتک ایسته ین غازی ، کچنلرده ، استانبول طریقله بر آنادولو سیاحتی یابدی . قوماندان اولارق جبهه ده ، رئیس جمهور اولارق باشیمزده کوردیکمز مشارالیهی بو سیاحت ائناسنده ، بر معلم کی ، قارا نجه نیک اوکنده ، کویلوپی ، شهرلی پی ، کنجی ، اختیاری ، بر بر امتحان ایدرکن بولدی . دنیا تاریخنک ائک شرفلی قوماندانی ، دنیا جمهوریتلرینک ائک شرفلی رئیس ، شیمیدی ده ، دنیا معارفنک ائک شرفلی معلمیدر . بومعلم یالکز کزوب اوقومادی ، یالکز باشدن باشه طلبه کسین ملتک فعالیتنه اوزاق برشاهد اولمادی ، عینی زمانده یکی حرفلرک داها قولای و عملی اولماسنه عائد ائک اساسلی الطباعلر و مطالعه لرله سیاحتندن آنقره به عودت ایتدی .

دها ، عصرلرک اوستندن آشان الهی بر حله در دیرلر . بونی غازی نیک صوک سوزلرنده بر کره داها کوروپورز : دیل انجمنی ، املا قواعدینی ، صرف

ونخونی یاپارکن ، اورنایه قویدینی بعض تقییداتک آنجاق زمانله قطعی و حقیقی شکلی اکتساب ایدمکچکی بیلیرمیشدی . کیم بیلر ، انجمن اعضالری بوزمان مفهومندن نه قصد ایدیورلردی ؟ هر حالده انجمنک زماندن قصد ایتدیکی معنا آنجاق سنه لرله اولجوله بیلیردی . حالبوکه غازی سیاحتندن عودت ایدمکچکی ، داها بولده ، « بوزمانک کلدیکنی » سویله دی . باشقه لرینک سنه لرله اولچمه مدیکی زمانی ، غازی ، ایکی آیه حبس ایتدی ولسانک لایتقیر قاعده لرینی بر اشارتیه میدانم چیقاردی .

سنه لری ایکی آیه صیغدران غازی ، داها دون اون دردنجی عصرده یاشایان تورک عرقنه بیرمنجی عصرک تکاملنی هدیه ایتک ایچین ، چوق بکله تمهیه جکدر .

فلسفه جمعیته

آلایغمز خبرلره کوره فلسفه جمعیته بوسننه نیک ایلک اجتماعنی استانبولده عقد ایتمش . جمعیته مذاکره تبلیغنی هنوز آلاماق ، بوعتبار ایله نه قونوشولدیغنی بیلیمه یورز . یالکز « حاکیت » ده کوردیکمز بر خبر ، فلسفه جمعیته ، مملکتده تعضوه باشلادیغنی کوسترمک اعتباریه ممنونیتنه شایاندر . فی الحقیقه بویله بر تعضوه دؤغرو ایلک آدیم اولق اوزره آنقره ده بر شعبه آجیلورمیش . هافتا باشنده ، فلسفه جمعیته آنقره مملکتک تعین ایدیلن حق بها ، آنقره مزده فلسفی واجتماعی بیلیکلرله اوغراشان منورلره بر طولانما دعوتیه سنی کوندردی وقیز لیسه سنده احضاری بر اجتماع عقد ایدلی .

بو ستونلرده متعدد دفعه لر ، آنقره نیک فکر مرکزی اولسی لزومنه دائر بعضی مطالعه لر سرد ایتدک . آنقره ده کی بوتشکل ، مطالعه لر نیک نه درجه مصیب اولدیغنی ، ومنورلرجه وضعیته تقدیر ایدلیدیکی کوستریور . جمعیته تشکلی موقفیت تمیلرله آلفیشلارز .

فلسفه بیلیکی درنکی

کچنلرده انتشار ایدن « خلق بیلیکیسی درنکی رهبری » نیک برنسخه سنی کوردک . اصولی بر فهرست ایله باشلایان رهبرده فایدالی قسملر وار . آنکه تیر ، سؤاللر ؛ بوکی ایشلرده یتشمش اولانلره مخصوص مشخص ، حیاتی اولمقن زیاده مجرد ویشیل ماصه محصول کی کورو نیور . بو طبیعیدر . زیرا یاریم عصر دن بری غرب مملکتلرنده خیلی ایلرله مش اولان فولکلور تدقیقلری بزده هنوز یکیدر . شبهه سز زمان ایله بو آنکه تیر ، دها حقیقی وایی جواب کتیریمی بر شکلده اولاجقدر . ذاتاً رهبرک صوک قسمنده بونقطه اعتراف ده ایدلشدر .

رهبرک ویره جکی نتیجه لردن بزجه اک شایان دقت اولانی دیل تدقیقلیدر . درنکک اداره هیئتی اعضاسندن حسن فهی بی ، آچیق و بول کوستریچی ایضاحاتده بولونیور . بو ایضاحاته نظرأ یوروین درنکجیلر ، پک یاقینده حرف انقلابک یاننده دیل انقلابی حاضر لایه جقلردر . بویکنجی انقلابه شدتله محتاج . دارالفنونده مختلف فاکولته لرده علم اصطلاحلری قونه جقمش ، اصطلاحلری یکی حرفلره تثبیت ایدیلجه جقمش . بویاشک موقفیتنه ایره جکی طنز ایتیمه یورز . اولاً تورکجه مزری بیله لم ، صوکره اصطلاح قویه لم و دیکشدریم . حیاتی قیمتی قایب اولمش شرق مدنیتنک پس زنده کله لری یرینه ، دیله دائر خلق بیلیکیسی فعالیتلرینک ویره جکی اورینینال کله لردن علم ایشلرینک مختلف ساحه لرنده پشمش اولانلرک یاپه جکی انتخاب نه بویوک ثمره لر ویره جکدر . بوجهته منورلرک وبالخاصه درنکجیلرک نظردقتی جلب ایدرز : حرف انقلابی ایله برابر دیل انقلابی لازم . حرف انقلابی قوتلندیره جک ، حرف انقلابی عربجه وفارسینک اسارتندن قورتاراجق ، اوکا یکی ، ملی برنک ویره جک دیل تدقیقلیدر . ایشته بونک ایچوندرکه خلق بیلیکیسی رهبرینک بونقطه سنی امید بخش بولویورز . شو شرطله که اوزرنده یورونسون وچالشیلسین . اکر طوغدینی کی سون بر حرکت اولورسه نه چیقار ؟ « حیات » صمیماً بویاشک یورومسنی ، حکومتک بویاشه اعظمی اهمیتی ویرمسنی عینی ایدیور .

نصرف قومبارلری

بر زمانلر ، آوروپاده ، پارایه احتیاج حاصل اولونجه فرانسه پیاسه سنه مراجعت اولونوردی . استقرارلر اکثریتله فرانسه دن عقد اولونوردی . بویار بولغانک سببی شوکا عطف ایدرلر : فرانسلر مقتصد بر ملتدر . قازاندیغنک محقق بر قسمنی بائقه لرده تصرف ایدر . بونکچوندرکه بائقه لرده ایشله تیلیمک محتاج ، هر زمان ایچون ، پارا بولونابیلر .

بر چوق مملکتلرده پوسته خانه لر ، اوراق بر تصرف صندینی وظیفه سنی کورو یورمیش . قارنه لرله یاپشدریلان پوللر ، زمانله قارنه صاحبنه اولدقجه مهم بر پارا حاضر لایورمیش .

داملا ، داملا کول اولور ، مشهور بر ضرب مثلزدر . ایش بائقه سننک کتیردیکی قومبارلره داملا یاجق اونقلرک مملکتده بویوک بر ثروت حاضر . لایاجندن هیچ شبه ایتیمه یورز . بائقه لره تصرف ایچون یاپیلان مودوعات هر سنه آر تیور . ایش بائقه سننک قومبارلری بومودوعات داها قولای ، داها عمومی بر شکلده چو غالداجق .

مملکتک اقتصادی حیاتی ایچون چوق فایدالی بولدیغمز بوتشیتی ، بوراده ممنونیتله قید ایتکی بر بورج بیلدک .

H. M.

مدیر مسئول : فاروق نافر

استانبول — دولت مطبعه سی